

Nr 37

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter, m. m.; given Stockholms slott den 17 februari 1967.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* anta härvid fogade förslag till

1) *förordning om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift,*

2) *förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 12 maj 1961 (nr 145) om växtförädlingsavgift,*

dels ock bifalla det förslag i övrigt om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering, som f. n. omfattar strå- och trindsäd, utvidgas till samtliga jordbruksväxter utom sockerbeta, lin och hampa. Utvidgningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1968. Växtförädlingsavgiften skall användas till att främja växtförädlingsverksamheten. Samtidigt förordas att växtförädlingsavgiften för strå- och trindsäd höjs fr. o. m. den 1 juli 1967.

I propositionen föreslås vidare att en särskild avgift tas ut vid officiell värdeprövning av nya utsädessorter vid lantbrukshögskolan. Avgiften avses i princip täcka 50 % av högskolans rörliga kostnader för en fullständig prövning i fältförsök.

Förslag
till
Förordning
om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Utsäde av potatis, stråsäd, trindsäd, vallbaljväxt eller vallgräs för jordbruksändamål, beta, kålrot, rova, fodermärgkål, grönfoderraps, raps, rybs, vitsenap eller oljedådra får icke avlämnas till köpare, som kan antagas använda det till utsäde, eller föras ut ur landet annat än i förpackning som är tillsluten och försedd med plomberingsbevis enligt bestämmelserna om statsplombering av utsädesvara. Vad som sagts nu gäller ej vid enstaka försäljning utan offentligt utbud, om säljaren odlat utsädet och icke yrkesmässigt driver handel med utsädesvaror.

Konungen eller myndighet, som Konungen förordnar, får medge att utsäde av visst slag, som icke är inneslutet i förpackning enligt första stycket men kommer från sådan förpackning, avlämnas till köpare för att användas till utsäde.

2 §.

Vid plombering av utsädesvara, som avses i 1 §, skall den som begärt plomberingen erlægga avgift (växtförädlingsavgift) med följande belopp för deciton, förpackningens vikt inräknad, nämligen för

- potatis 50 öre,
- stråsäd och trindsäd 1 krona 25 öre,
- vallbaljväxt och vallgräs för jordbruksändamål samt beta 15 kronor,
- kålrot, rova, fodermärgkål, grönfoderraps, raps, rybs, vitsenap och oljedådra 25 kronor.

3 §.

Om växtförädlingsavgift gäller i tillämpliga delar förordningen den 3 april 1959 (nr 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Beskattningsmyndighet är statens centrala frökontrollanstalt. Annan frökontrollanstalt, som utför plombering, skall debitera och uppbära avgiften för centrala frökontrollanstaltens räkning. Vite förelägges och utdömes av lantbruksstyrelsen. Till allmänt ombud utses tjänsteman hos lantbruksstyrelsen.

Varje plomberingstillfälle utgör sådan beskattningsperiod som avses i nämnda förordning. Vid tillämpningen av 19 § samma förordning har verkställd debitering samma verkan som preliminärt beslut som anges där. Avgiften skall i sådant fall erläggas inom den tid som frökontrollanstalten bestämmer.

4 §.

Uppburna avgiftsbelopp överföres till en särskild fond (växtförädlingsfonden), vilken förvaltas enligt grunder som fastställs av Konungen.

5 §.

Befrielse från eller återbetalning av växtförädlingsavgift får medges vid utförsel ur landet i den omfattning Konungen förordnar.

6 §.

Till böter dömes den som bryter mot

- a) 1 § första stycket, om gärningen ej är belagd med straff i lagen den 30 juni 1960 (nr 418) om straff för varusmuggling,
- b) föreskrift som lämnats vid medgivande enligt 1 § andra stycket.

7 §.

Finnes någon skyldig till brott mot 1 § första stycket, skall han förpliktas erlägga växtförädlingsavgift som undandragits genom brottet.

8 §.

Den som i deklARATION eller annars lämnar oriktig uppgift till frökontrollanstalt om avgiftspliktig varas slag eller sort, dömes till böter, om gärningen ej är belagd med straff i skattestrafflagen den 11 juni 1943 (nr 313). Om uppgiftslämnaren ej insett eller bort inse oriktigheten, skall han ej dömas till ansvar.

9 §.

Närmare bestämmelser för tillämpningen av denna förordning meddelas av Konungen eller myndighet som Konungen förordnar.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1968.

Genom förordningen upphäves förordningarna den 12 maj 1961 (nr 144) om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och (nr 145) om växtförädlingsavgift samt den 26 maj 1961 (nr 431) med vissa bestämmelser om utsädespotatis.

Förslag

till

Förordning**angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 12 maj 1961****(nr 145) om växtförädlingsavgift**

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 12 maj 1961 om växtförädlingsavgift skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

3 §.

Växtförädlingsavgiften utgår med en krona för deciton. Förpackningens vikt inräknas i varans.

Växtförädlingsavgiften utgår med en krona 25 öre för deciton. Förpackningens vikt inräknas i varans.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1967.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 17 februari 1967.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden ANDERSSON, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter, m. m.*, och anför.

Inledning

Genom beslut den 30 juni 1965 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla en utredningsman för att verkställa utredning rörande dels utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter m. m., dels finansieringen av sortförsöken. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom utredningsman professorn Harald Esbo. Såsom expert förordnades byråchefen Henry Gustafsson.

Utredningen har den 10 juni 1966 avlämnat betänkandet »Växtförädlingsavgifter och sortförsökens finansiering» (Stencil Jo 1966: 1).

Yttranden har efter remiss avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket, generaltullstyrelsen, kommerskollegium, lantbruksstyrelsen (efter hörande av originalutsädesnämnden), statens jordbruksnämnd, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, styrelsen för statens växtskyddsanstalt, styrelsen för lantbrukshögskolan, växtförädlingskyddsutredningen, 1965 års lantbruksorganisationsutredning, Skogs- och lantbruksakademien, Hushållningssällskapens förbund, Sveriges lantbruksförbund, Svenska lantmännens riksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Sveriges utsädesförening, W. Weibull AB, Allmänna Svenska Utsädes AB (Svalövsbolaget), Algot Holmberg & Söner AB, Otto J. Olson & Sons AB (Hammenhögslaget), J. E. Ohlsens Enke AB, styrelserna för frökontrollanstalterna i Linköping, Skara och Örebro, Kooperativa förbundet, Sveriges potatisodlares riksförbund, Sveriges fröengrossistförening, Sveriges fröhandlareförening, Sveriges fröodlareförbund, Sveriges oljeväxtodlares centralförening, Institutet för

växtforskning och kyllagring samt Svenska fodermedels- och spannmåls-handlareföreningen.

Sveriges lantbruksförbund och Svenska lantmännens riksförbund har avgett ett gemensamt yttrande.

Vidare har Skånefrö AB m. fl. inkommit med skrift angående systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering av frö.

Utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter m. m.

Nuvarande ordning. Systemet med växtförädlingsavgifter och obligatorisk statsplombering, som i sin första etapp skulle omfatta strå- och trindsäd, beslöts av 1961 års riksdag (prop. 1961:92, JoU 23, rskr 210). Systemet innebär, att omsättningen i handeln av utsäde beläggs med en särskild avgift, som kommer växtförädlarna till godo. Uppbördens av avgiften sker i samband med statsplomberingen. I princip får endast utsäde i förpackning som är tillsluten under obruten plomb enligt gällande bestämmelser om statsplombering av utsädesvara omsättas i handeln. Statsplomberingstvång gäller även då varan skall exporteras.

Statens centrala frökontrollanstalt handhar kontrollen av att utsädesvaran uppfyller vissa kvalitetskrav samt uppbörden av växtförädlingsavgiften. En förutsättning för statsplombering av utsädesvara är bl. a. att varan finns upptagen på rikssortlistan, som upprättas av originalutsädesnämnden.

Inflytande avgifter tillförs en fond, som används för bidrag till växtförädlarna efter Kungl. Maj:ts beslut. Varje växtförädlares bidrag skall i huvudsak motsvara de avgifter, som influtit för hans sorter. Även utländsk förädlare får bidrag ur fonden, om förädlaren har anmält svensk representant hos originalutsädesnämnden och om svensk förädlare äger uppbära växtförädlingsavgift i den utländske förädlarens hemland. Till grund för fördelning av medlen ligger rikssortlistan. I vissa fall, om t. ex. innehavare saknas till sort på rikssortlistan, kan medlen inte fördelas direkt på förädlare. Dessa kvarstående belopp tilldelas jordbrukets forskningsråd för stöd åt forskningsinsatser på växtförädlingens område.

Under de första fem verksamhetsåren har växtförädlingsavgiften på strå- och trindsäd, 1 kr. per deciton, uppgått till följande belopp.

1961/62	1 369 000 kr.
1962/63	1 689 000 »
1963/64	1 480 000 »
1964/65	1 609 000 »
1965/66	1 876 000 »

Författningsmässigt regleras systemet i huvudsak dels genom förordningen den 12 maj 1961 (nr 144) om obligatorisk statsplombering av utsädesvara, dels genom förordningen den 12 maj 1961 (nr 145) om växtförädlingsavgift, dels genom kungörelsen den 12 maj 1961 (nr 143) om statsplombering av utsädesvara. Vissa bestämmelser, bl. a. kvalitetsfordringar för statsplombering, fastställs av lantbruksstyrelsen.

Utöver vad som angetts i det föregående innehåller förordningen om obligatorisk statsplombering blott straffbestämmelser samt förordningen om växtförädlingsavgift dels sådana bestämmelser, dels regler om förfarandet vid avgiftens erläggande, om förvaltningen av uppburna avgiftsbelopp samt om befrielse från eller återbäring av avgift. Beträffande förfarandet gäller de allmänna reglerna om konsumtionsbeskattning, kompletterade med vissa specialbestämmelser. Vid sidan av de nämnda författningarna finns för utsädespotatis särskilda regler, avsedda att skapa garantier för att utsädespotatis som bjuds ut eller säljs uppfyller vissa kvalitetsfordringar. Reglerna finns i förordningen den 26 maj 1961 (nr 431) med vissa bestämmelser om utsädespotatis och i kungörelsen den 26 maj 1961 (nr 432) rörande tillämpningen av förordningen den 26 maj 1961 (nr 431) med vissa bestämmelser om utsädespotatis m. m.

Utredningen. Utredningen framhåller, att erfarenheterna av systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering för strå- och trindsäd har varit goda. Den belastning av utsädespriset, som avgiften innebär, har inte medfört någon minskad omsättning i handeln. Systemet har medfört en viss rationalisering och koncentrerings av utsädeshanteringen. Utredningen anser att behov finns av en förstärkning av växtförädlingens resurser och hänvisar till de motiv härför som anförts i två till utredningen överlämnade framställningar från W. Weibull AB resp. Sveriges utsädesförening. I framställningarna anvisas två vägar för en dylik förstärkning. W. Weibull AB har anhållit om en höjning av nu utgående växtförädlingsavgift för strå- och trindsäd från 1 kr. till 2 kr. per deciton. Sveriges utsädesförening har föreslagit en höjning av avgiften för strå- och trindsäd till 1:50 kr. per deciton samt en utvidgning av systemet med obligatorisk statsplombering och växtförädlingsavgift till att omfatta samtliga jordbruksväxter.

Enligt utredningens mening skulle enbart en höjning av växtförädlingsavgiften för strå- och trindsäd innebära, att förädlingsarbetet med dessa växtslag fick en ytterligare stimulans, medan arbetet med övriga jordbruksväxter skulle kunna bli eftersatt. Även för jordbruket skulle en sådan höjning via utsädeskostnaden kunna medföra en störning av balansen mellan olika grödor. Utredningen förordar mot denna bakgrund dels en viss höjning av avgiften för strå- och trindsäd, dels en utvidgning av systemet till övriga jordbruksväxter, såsom ställdes i utsikt redan i samband med 1961 års riksdagsbeslut.

Utredningen anser inte att en utvidgning av systemet med växtförädlingsavgifter bör anstå i avvaktan på resultatet av växtförädlingskyddsutredningens arbete. Den förordade utvidgningen anses inte medföra några komplikationer för framtida ställningstaganden i fråga om rättsskydd för växtförädlingsprodukter. Skulle ett rättsskydd skapas och en anslutning ske till den internationella konventionen på området, kommer endast sådana nya sorter, som första gången marknadsförs efter det att skyddet etablerats, att beröras därav.

I likhet med vad som gäller för strå- och trindsäd bör växtförädlingsavgift på utsäde av övriga jordbruksväxter kombineras med obligatorisk statsplombering av all saluförd utsädesvara. Utvidgningen bör omfatta samtliga jordbruksväxter utom sockerbetsfrö, som förädlas, prövas och marknadsförs av Svenska sockerfabriks aktiebolaget ensamt. Däremot bör vissa gräsfröslag inordnas under systemet, vilka förutom för jordbruksändamål används till gräsmattor. Det anses ej praktiskt möjligt att tillämpa olika bestämmelser för de två användningsområdena. Att undandra förädlarna växtförädlingsavgift endast därför att en sort är lämplig även för gräsmattor, anser utredningen inte vara rimligt.

Även efter utvidgningen bör systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering gälla såväl vid inhemsk försäljning som vid export. Kvalitetsfordringarna för statsplomberad vara bör därvid liksom f. n. fastställas av lantbruksstyrelsen. Särskilda, mera liberala kvalitetskrav bör dock kunna tillämpas för exportvara, bl. a. för vallväxtfrö som inte kan användas till konsumtion eller foder såsom en del andra utsädesvaror. Med hänsyn till att vallväxtfrö saknar alternativ användning förordar utredningen även att befrielse från eller återbetalning av växtförädlingsavgiften skall kunna ges vid export av sådant frö. F. n. gäller att dylik befrielse eller återbetalning kan medges för strå- och trindsäd i den omfattning Kungl. Maj:ts förordnar. Detta har inte förekommit i något fall. Enligt utredningen är det angeläget att export av vallväxtfrö inte hindras av alltför snäva bestämmelser i fråga om växtförädlingsavgiften, eftersom för vallväxtfrö inte finns de möjligheter att underlätta exporten som är tillgängliga för de utsädesvaror som omfattas av jordbruksregleringen.

En utvidgning av statsplomberingen medför enligt utredningen behov av särskilda bestämmelser för *i s ä r v ä g n i n g* av statsplomberad förpackning eftersom utsäde av flertalet andra grödor än strå- och trindsäd säljs till odlarna i små kvantiteter. När det gäller potatis, vallbaljväxter och vallgräs föreslår utredningen rätt till isärvägning av storförpackning i förpackning understigande 25 kg utan förnyad plombering. Som villkor härför bör gälla att köparen använder varan till utsäde (ej till produktion av utsäde), att isärvägning sker på försäljningsstället samt att till köparen överlämnas avskrift av plomberingsbeviset jämte försäkran att varan uppvägs ur statsplomberad förpackning. Utredningen anser vidare att möjlighet bör ges till

ett förenklat plomberingsförfarande vid centralförpackning av mindre standardkollin. Tillvägagångssättet bör härvid vara, att storförpackning plomberas i vanlig ordning och att omförpackning i småkollin får ske under kontroll av officiell provtagare mot erläggande av timtaxa. Därvid bör plomb kunna få ersättas av hopklistring eller svetsning och anbringande av kontrollmärke.

Utredningen tar vidare upp frågan om rikssortlistans omfattning. På denna lista tas f. n. upp sorter som är lämpliga för svensk växtodling eller för export. Utredningen förordar att på listan i fortsättningen skall tas upp endast sådana nya sorter som innebär förbättringar jämfört med det tillgängliga sortimentet.

En utvidgning av växtförädlingsavgiftssystemet innebär enligt utredningens mening att det system med särskilda privata avgifter för efterodling av s. k. basutsäde, vilket förädlarna själva f. n. tillämpar, bör upphöra.

Utredningen anser inte att tillräckliga motiv föreligger för en så stark höjning av växtförädlingsavgiften för strå- och trindsäd som från 1 kr. till 2 kr. per deciton. Med hänsyn till prisutvecklingen och de stegrade lönekostnaderna för växtförädlingsinstitutionerna föreslår utredningen en höjning av avgiften till 1:50 kr. per deciton. Härigenom beräknas inflytande avgifter komma att uppgå till 2,2—2,4 milj. kr. per år, vilket innebär en höjning från 1964/65 med ca 700 000 kr. per år.

Vid sina överväganden om storleken av växtförädlingsavgiften för övriga jordbruksväxter har utredningen utgått från sitt förslag för strå- och trindsäd, varefter två alternativa principer prövats.

I det ena fallet (alternativ A) har avgifterna framräknats med samma procentsats av utsädespriset som gäller för strå- och trindsäd. En avgift om 1:50 kr. per deciton på ett genomsnittligt pris för strå- och trindsäd av 85 kr. per deciton utgör 1,8 %.

I det andra fallet (alternativ B) har utredningen utgått från, att avgiften skall belasta utsädeskostnaden per hektar och år med samma belopp som för stråså, dvs. 3 kr./ha (utsädesmängd 2 dt/ha). Beräkningen av avgifterna enligt detta alternativ har baserats på de allmänt tillämpade utsädesmängderna för olika växtslag och en varaktighet av två år för flertalet gräs.

De två beräkningsgrunderna ger olika resultat särskilt för oljeväxter och potatis. För oljeväxterna skulle avgiften bli påfallande låg enligt alternativ A beroende på lågt utsädespris, medan avgiften för potatis skulle bli mycket obetydlig enligt alternativ B beroende på den höga utsädesmängden per hektar.

Med hänsyn till att avgiften ej bör rubba den ekonomiska balansen mellan växtslag eller grupper av växtslag har utredningen i sitt förslag i första hand tagit hänsyn till de beräkningar som utförts enligt alternativ B. I fråga om vallbaljväxter samt gruppen kålrot, rova, fodermärgkål och grönfoder-

raps har utredningen dock gjort en kompromiss mellan de båda principerna. För potatisens del har utredningen stannat för alternativ A. Utredningens alternativa beräkningar enligt A och B och utredningens förslag till växtförädlingsavgifter för andra jordbruksväxter än strå- och trindsäd (alternativ C) framgår av följande.

Växtslag	Alt. A kr/kg	Alt. B kr/kg	Alt. C kr/kg
Vallbaljväxter	0,18	0,30	0,20
Vallgräs	0,11	0,15	0,15
Beta	0,13	0,15	0,15
Kålrot, rova, fodermärgkål och grönfoderraps	0,14	0,60	0,30
Raps, rybs, vitsenap och oljedådra	0,05	0,30	0,30
Lin och hampa	0,05	0,04	0,05
Potatis	0,01	0,0015	0,01

Totalt beräknas avgifterna för dessa växtslag uppgå till ca 2 milj. kr. Vallgräsen svarar för det ojämförligt största bidraget (ca 48 %), därefter kommer de viktigaste oljeväxterna (ca 23 %) och vallbaljväxterna (ca 19 %). Potatisens bidrag beräknas inte bli större än ca 7 % beroende på att en relativt liten del av potatisutsädet passerar genom den yrkesmässiga handeln. Avgifterna från övriga växtslag är förhållandevis små.

En dryg tredjedel av de beräknade avgifterna hänför sig f. n. till partier utan sortnamn och sorter utan svensk sortinnehavare, för vilka avgift enligt nuvarande ordning ej utdelas direkt till förädlare. Inom gruppen vallbaljväxter och vallgräs är det främst den typ teknade rödklövern och »svensk timotej» som hör till denna kategori. För rödklöverns del beräknas allt frö vara sortbetecknat efter den 1 juli 1966. Utredningen räknar även med att krav på sortbeteckning vid statsplombering av timotejfrö kommer att införas. Därmed kommer huvudparten av de för vallväxterna influtna avgifterna att inom få år kunna fördelas direkt till förädlare. Sorter utan sortinnehavare har en i detta sammanhang relativt obetydlig omfattning.

I fråga om övriga växtslagsgrupper, bortsett från potatis, är handel med icke sortbetecknat utsäde eller sorter utan sortinnehavare förhållandevis liten. Odlingsmaterialet av potatis intar däremot en särställning, eftersom flertalet sorter är av utländsk härstamning och så gamla, att de saknar upprätthållare. Endast ca 4 % av de för potatis influtna avgifterna skulle kunna fördelas direkt till förädlare. Utredningen föreslår, att influtna medel för de potatissorter som saknar sortinnehavare förs över till jordbrukets forskningsråd men förbehålls växtförädlingen av potatis.

Utredningen har övervägt möjligheterna att göra växtförädlingsavgiften värdebeständig men inte kunnat finna någon användbar bas för en fortlöpande och automatisk reglering av avgiften.

Utredningens förslag beräknas medföra följande administrativa konsekvenser.

Någon större utökning av den totala arbetsvolymen för utsädesfrågor hos lantbruksstyrelsen är inte att vänta. Däremot beräknas kostnaderna för originalutsädesnämnden öka med 9 000 kr. per år.

Den årliga merkostnaden för att statens centrala frökontrollanstalt skall administrera den utvidgade obligatoriska statsplomberingen och redovisa växtförädlingsavgifterna beräknas uppgå till 21 000 kr. Ökad plomberings- och analysverksamhet beräknas föranleda en årlig kostnad av 130 000 kr., varav 80 000 kr. på anstaltens avlöningar och 50 000 kr. på omkostnadsstaten. Denna kostnad kommer dock att täckas av motsvarande inkomster.

Sortförsökens finansiering

För att originalutsädesnämnden skall kunna ta upp en ny sort till bedömning måste sorten underkastas officiell värdeprövning av lantbrukshögskolan. Prövningen bedrivs vid högskolans försöksavdelningar för öppen och slutet växtodling samt köksväxtodling och sker f. n. i regel kostnadsfritt.

Enligt utredningens mening bör sådan officiell sortprövning, som inte kan anses vara ett förädlingsmoment, även i fortsättningen bekostas med andra allmänna medel än växtförädlingsavgifter. Gränsdragningen mellan förprovning, vilken är att betrakta som ett förädlingsmoment, och den egentliga värdeprövningen är emellertid svår att göra. Genom att växtförädlingsavgifter för strå- och trindsäd införts har förädlarna fått ett ökat intresse av att så snabbt som möjligt få fram underlag för originalutsädesnämndens bedömning av nya sorter. Detta kommersiellt betingade intresse har i sin tur lett till att ansökningar om intagning i den officiella värdeprövningen numera inges på ett tidigare stadium än förut. En liknande utveckling är att vänta i fråga om övriga jordbruksväxter.

Med hänsyn till dessa omständigheter har utredningen funnit rimligt, att den som framställt en sort i fortsättningen bör ha att erlagga viss avgift för att sorten skall underkastas officiell värdeprövning. Den ytterligare prövning, som kan behövas som underlag för lantbrukshögskolans rådgivning, bör det allmänna däremot helt bekosta.

Utredningen har inhämtat, att de rörliga kostnaderna för en fullständig officiell värdeprövning i fältförsök av en jordbruksväxtsort är omkring 6 000 kr. Hur stor del därav, som skall anses utgöra slutfas i växtförädlingen, är inte lätt att ange, i synnerhet som förhållandena kan växla från fall till fall. Utredningen föreslår, att till att börja med hälften av nyss angivet belopp, 3 000 kr., tas ut som anmälningsavgift för sort, som intas i prövningen.

Köksväxter kommer alltjämt att stå utanför systemet med växtförädlingsavgifter. Efterfrågan på officiell sortprövning har dock varit betydande. Enligt utredningens mening föreligger även för dessa växtslag behov av avgränsning av materialet för officiell värdeprövning. Antalet försök för att bedöma en köksväxtsort är i allmänhet mindre än för jordbruksväxter. Å andra sidan är kostnaden per sort och försök ej sällan högre för köksväxter. Variationerna från växtslag till växtslag är dock stora. Den genomsnittliga kostnaden torde vara omkring 2 000 kr. Utredningen föreslår en anmälningsavgift vid prövning av köksväxtsorter på 1 000 kr.

Enligt utredningen bör de i form av anmälningsavgifter inflytna medlen — liksom nu är fallet beträffande de förprövningsavgifter som lantbruks-högskolan redan tar ut — få disponeras av högskolan för att bidra till att täcka med prövningsuppgiften förenade kostnader. Om erfarenheten sedermera ger anledning därtill, bör de föreslagna avgifterna kunna justeras.

Jämsides med den av lantbrukshögskolan utförda officiella värdeprövningen utför statens centrala frökontrollanstalt en särskild prövning för att fastställa, om en anmäld växtförädlingsprodukt är att betrakta som en självständig sort. Enligt utredningens mening bör även denna prövning avgiftsbeläggas.

Remissyttranden

Utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter m. m. *Lantbruksstyrelsen, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, Hushållningssällskapens förbund och Sveriges lantbruksförbund m. fl.* vitsordar att systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering för strå- och trindsäd har fungerat tillfredsställande. En grupp remissinstanser, främst utsädesbolag och företrädare för handeln med utsäde, är dock kritiska mot nu gällande system. Deras synpunkter redovisas närmare i det följande.

Ett övervägande antal remissinstanser tillstyrker helt eller med vissa förbehåll utredningens förslag om utvidgning av systemet till övriga jordbruksväxter.

Några remissinstanser, däribland *Skogs- och lantbruksakademien* och *Sveriges utsädesförening*, anser det principiellt riktigare att ge stöd åt växtförädlingen över statsbudgeten men vill inte motsätta sig utredningens förslag. Utvidgningen bör dock betraktas som en förstärkning av växtförädlingens resurser. Statsbidragen till växtförädling bör enligt dem bibehållas vid oförändrat realvärde.

Växtförädlingskyddsutredningen anför, att hinder inte synes föreligga att utvidga systemet med växtförädlingsavgifter redan nu. Enligt utredningen måste det under den långa tid som förflyter innan nu saluförda sorter ersatts med nya sorter, för vilka ett rättsskydd i enlighet med 1961 års Paris-

konvention kan utnyttjas, vara av vitalt intresse för växtförädlingen att den får behålla den på de »gamla» sorterna utgående växtförädlingsavgiften.

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslår, att tidpunkten för utvidgningen sätts till den 1 juli 1968 för att handeln och fröodlingen skall få tid för anpassning. *Kooperativa förbundet* föreslår en tillämpning av systemet under en viss försöksperiod, varefter sådana ändringar kan ske som vunna erfarenheter ger anledning till. *Hushållningssällskapens förbund* anser, att en utvidgning till vallväxter och potatis bör ske etappvis och grundas på successivt framkomna erfarenheter. *Styrelsen för frökontrollanstalten i Linköping* förordar, att systemet utvidgas till oljeväxter men ej till vallväxter och potatis.

Förslaget avstyrks av *kommerskollegium*, *W. Weibull AB*, *Svalövsbolaget*, *Algot Holmberg & Söner AB*, *Hammenhögsbolaget*, *J. E. Ohlsens Enke AB*, *Sveriges fröhandlareförening* och *Sveriges fröengrossistförening*. Sistnämnda remissinstans anför, att erfarenheterna av det nuvarande systemet i flera avseenden har varit negativa och snarare aktualiserar ett slopande än en skärpning och generalisering av systemet. Även vissa utsädesbolag vill ifrågasätta om systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering över huvud är det rätta. Systemet anses bl. a. medföra ökat arbete och kostnader för handeln och en fördyring av utsädet för lantbrukarna. Det uttalas även tvivel om den obligatoriska plomberingens kvalitetsfrämjande verkan. En statlig plombering anses bl. a. innebära att kvaliteten nivelleras till vissa plomberingsgränser.

W. Weibull AB finner, att lagstiftning om sortskydd i enlighet med 1961 års Pariskonvention är en både smidigare och effektivare stödform än växtförädlingsavgiften. Liksom *kommerskollegium m. fl.* förordar bolaget, att en utvidgning av systemet med växtförädlingsavgifter prövas först i samband med frågan om att införa lagstiftning om sortskydd.

J. E. Ohlsens Enke AB och *Sveriges fröhandlareförening* framhåller, att gräsmattefrö intar en särställning i sammanhanget. F. n. faller det i rikssortlistan under rubriken vallväxter. Eftersom statsplombering kan göras blott av i listan upptagna sorter, kan det bli så att de för gräsmattor bästa gräsen genom att vara mindre goda som vallgräs inte blir upptagna i rikssortlistan och inte kan säljas. Nämnda remissinstanser anser att här finns ytterligare ett skäl att vänta. Prövningsresurserna måste vidare först skapas och få ha verkat under ett antal år innan frågan kan övervägas på nytt.

Alla remissinstanser som yttrat sig i frågan är överens om att särskilda bestämmelser behövs om i s ä r v ä g n i n g. Olika meningar råder däremot om dessas närmare utformning. *Kommerskollegium* finner, att mindre stränga regler för isärvägning borde kunna godtas av lagstiftaren. Enligt *Sveriges lantbruksförbund* och *RLF* bör bestämmelserna utformas så att

den praktiska hanteringen inte onödigtvis försvåras samt att spelrum finns för rationaliseringsåtgärder i försäljningsledet. *Kooperativa förbundet* anser, att de föreslagna kontrollåtgärderna kan bli synnerligen kostsamma, varför möjligheter till en förenklad kontrollmetod bör undersökas. Förbundet ifrågasätter, om inte isärvägning kan ske utan särskild ytterligare kontroll, eftersom frölagen den 14 juni 1928 (nr 289) föreskriver att säljaren har skyldighet att lämna analysavskrift till köparen. *J. E. Ohlsens Enke AB* anser, att handeln med gräsmattefrö skulle drabbas av väsentliga fördyringar om isärvägning av partier skulle få göras blott i närvaro av statlig kontrollant. Förslaget avstyrks även av *Sveriges fröengrossistförening*.

Restitution av växtförädlingsavgiften vid export, i synnerhet för vallväxtfröer, förordas av *Sveriges lantbruksförbund, RLF, styrelsen för frökontrollanstalten i Örebro, Sveriges fröodlareförbund och Institutet för växtforskning och kyllagring. Sveriges potatisodlares riksförbund* förordar restitution eller avgiftsbefrielse vid export av utsädespotatis.

Utredningens förslag beträffande rikssortlistans omfattning har föranlett bl. a. följande synpunkter.

Lantbruksstyrelsen tillstyrker utredningens förslag, att endast sådana nytillkommande sorter som betecknar visst framsteg får statsplomberas. Enligt *växtförädlingskyddsutredningen* synes förslaget innebära en begränsning i rätten att marknadsföra sortmaterial. Utredningen finner det tveksamt, om regeln är förenlig med bestämmelserna i den internationella konventionen om sortskydd. Med hänsyn till fördelar av jordbruksekonomisk och praktisk natur vill utredningen likväl inte motsätta sig förslaget. *J. E. Ohlsens Enke AB* och *Sveriges fröhandlareförening* anser, att förslaget innebär ett visst försäljningsmonopol. Ett företag som fått en sort med vissa egenskaper godkänd som rikssort skulle vara helt befriad från konkurrens så länge inte en bättre sort blev förklarad som rikssort.

Utredningens förslag att särskilda privata avgifter vid sidan av växtförädlingsavgiften inte får tillämpas tillstyrks av samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan, bl. a. *lantbruksstyrelsen* och *Sveriges utsädesförening*.

Utredningens förslag om höjning av växtförädlingsavgiften för strå- och trindsäd med 50 öre till 1:50 kr. per deciton tillstyrks av *riksrevisionsverket, kommerskollegium, lantbruksstyrelsen, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, Hushållningssällskapens förbund, Sveriges utsädesförening* och *styrelserna för frökontrollanstalterna i Linköping och Skara. W. Weibull AB* och *Algot Holmberg & Söner AB* föreslår, att avgiften för strå- och trindsäd i väntan på lagstiftning om sortskydd höjs till 2 kr. per deciton. *Sveriges fröengrossistförening* finner det tvekelaktigt, huruvida en höjning alls är påkallad för att främja förädlingsverksamheten. Skulle statsmakterna likväl besluta detta, borde endast 25 öre av höjningen tillfalla förädlarna. Återstående 25 öre bör tillfalla stats-

kassan som bidrag till dess kostnader för frökontrollen samt för att bekosta sortförsök.

Förslaget avstyrks av *Sveriges lantbruksförbund, RLF, Svalövsbolaget* och *Hammenhögsbolaget*. Även *statens jordbruksnämnd* ifrågasätter höjningen med hänvisning till den föreslagna utvidgningen av systemet. *RLF* efterlyser en redovisning av på vilket sätt de hittills influerna har disponerats.

Lantbruksstyrelsen, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, Hushållningssällskapens förbund och *styrelsen för frökontrollanstalten i Örebro* framhåller i fråga om storleken av växtförädlingsavgiften för övriga jordbruksväxter, att avgiften är för hög för potatis. Några remissinstanser ifrågasätter lägre avgift även för vall- och oljeväxter. Enligt *Sveriges lantbruksförbund* bör principen om lika avgift per hektar och år upprätthållas. *W. Weibull AB* anser, att vid beräkningen av avgiften hänsyn bör tas till de olika växtslagets ekonomiska bärkraft. Flera faktorer än de av utredningen angivna måste beaktas, bl. a. relationen mellan mängden utsäde och avkastningen per hektar och den allmänna lönsamheten för odlingen av växtslaget. Enligt *RLF* bör de föreslagna avgifterna omräknas med utgång från oförändrad avgift för strå- och trindsäd.

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att växtförädlingsavgiften görs om till en växtförädlings- och sortprövningsavgift, av vilken huvudparten skulle gå till växtförädlingen och en mindre del, förslagsvis 15 %, till den officiella sortprövningen. Den exakta procentuella andelen för sortprövningen anser styrelsen böra bli beroende av hur stor del av kostnaderna för sortprövningen, som kommer att belasta växtförädlarna.

Flera remissinstanser, däribland *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, styrelsen för lantbrukshögskolan* och *Sveriges lantbruksförbund*, anser att avgifterna med lämpligt intervall bör anpassas till ett förändrat penningvärde.

Hushållningssällskapens förbund och *styrelserna för frökontrollanstalterna i Skara, Linköping* och *Örebro* föreslår, att de lokala frökontrollanstalterna erhåller ersättning för redovisning av växtförädlingsavgifter med ett belopp av förslagsvis 5 % av de uppburna avgifterna. Det uppges, att de lokala anstalterna f. n. redovisar ca en tredjedel av den totala växtförädlingsavgiften.

Sortförsökens finansiering. Utredningens förslag när det gäller sortförsökens finansiering har framkallat delade meningar. *Riksrevisionsverket* och *styrelsen för frökontrollanstalten i Skara* tillstyrker. Enligt *styrelsen för frökontrollanstalten i Linköping* bör anmälningsavgiftens storlek närmare utredas. *Hushållningssällskapens förbund* tillstyrker i princip men förordar att avgiften i vart fall till en början inte sätts så högt som utredningen föreslagit. Ej heller *lantbruksstyrelsen, Sveriges fröodlareförbund*

och Sveriges oljeväxtodlares centralförening vill motsätta sig förslaget men anser att kostnaden för officiell värdeprövning i princip bör bekostas med allmänna medel.

Institutet för växtforskning och kyllagring föreslår, att frågan om anmälningsavgifter tills vidare bordläggs och tas upp till förnyat övervägande sedan viss erfarenhet vunnits av det befarade ökade trycket på sortprövningen. Om det anses skäligt att växtförädlingen bidrar till den officiella sortprövningen finner institutet det mera rättvist med en årlig avgift så länge prövningen pågår, varvid avgiften bör ställas i direkt relation till faktiska arbetskostnader för sorten i fråga.

Växtförädlingsskyddsutredningen erinrar om att även den prövning som är nödvändig för att få rättsskydd kan komma att föranleda att en särskild avgift tas ut.

Med hänvisning till att den officiella sortprövningen är ett samhällsintresse avstyrks förslaget av *kommerskollegium, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, Skogs- och lantbruksakademien, Sveriges lantbruksförbund, RLF, Sveriges utsädesförening, W. Weibull AB, Algot Holmberg & Söner AB, Hammenhögsbolaget, styrelsen för frökontrollanstalten i Örebro, Sveriges fröengrossistförening, Sveriges potatisodlares riksförbund och Fodermedels- och spannmålshandlareföreningen.*

W. Weibull AB m. fl. anser att anmälningsavgiften skulle bli en ekonomisk tröskel, som skulle drabba framför allt de mindre bärkraftiga växtslagen. Enligt *Algot Holmberg & Söner AB* bör förädlarens eller sortinnehavarens bidrag till sortförsökens finansiering inte få utgöra ett villkor för prövning eller över huvud tillåtas påverka det officiella försökssortimentets sammansättning.

Vissa remissinstanser, däribland *Sveriges lantbruksförbund*, anser att en befarad utökning av sortprövningen bör kunna motverkas genom att kraven på förprövningen skärps. Om utredningsförslaget emellertid följs bör enligt *Hammenhögsbolaget* anmälningsavgift återbetalas för sådana sorter, som tas upp i rikssortlistan.

J. E. Ohlsens Enke AB och *Sveriges Fröhandlareförening* utgår från att den föreslagna avgiften i fråga om köksväxter innefattar alla kostnader för fastställd försöksperiod, inkl. eventuell förprövning. Beträffande s. k. observationsodling vid statens centrala frökontrollanstalt anses goda förutsättningar finnas för en sådan rationalisering att ingen extra avgift behövs tas ut.

Departementschefen

Utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter och obligatorisk statsplombering. Växtförädling utgör en av vägarna till ökad produktivitet inom jordbruket och trädgårdsodlingen. I synnerhet för ett land som Sverige med dess nordliga läge och varierande odlingsbetingelser är en förädlingsverksamhet av väsentlig betydelse. Sedan länge har utgått statsbidrag till växtförädlingen. För att förstärka växtförädlingens resurser infördes vidare den 1 juli 1961 en särskild växtförädlingsavgift kombinerad med obligatorisk statsplombering. Systemet, som avser endast strå- och trindsäd, innebär att i handeln omsatt utsäde skall avgiftsbeläggas med en krona per deciton och vara statsplomberat. Avgifterna tillförs en fond, som används för bidrag till växtförädlarna efter Kungl. Maj:ts beslut. Varje växtförädlares bidrag skall i huvudsak motsvara de avgifter, som influtit för hans sorter.

Vid behandlingen av frågan om växtförädlingsavgifter år 1961 uttalade jordbruksutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande att en utvidgning av systemet till övriga växtslag borde ske så snart erfarenheter av den första etappen förelåg och tekniska förutsättningar härför fanns. Den av mig i det föregående redovisade utredningen föreslår nu, att systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering utvidgas till att omfatta samtliga jordbruksväxter utom sockerbeta. Enligt utredningen har erfarenheterna av systemet i fråga om strå- och trindsäd varit goda. Erforderliga tekniska förutsättningar anses också finnas för att utvidga systemet. Med hänsyn främst till kostnadsutvecklingen föreslår utredningen vidare en höjning av växtförädlingsavgiften för strå- och trindsäd med 50 öre till 1: 50 kr. per deciton.

Utredningens förslag om utvidgning av systemet tillstyrks i princip av det övervägande antalet remissinstanser. Främst vissa utsädesbolag och representanter för utsädeshandeln avstyrker emellertid eller ifrågasätter systemets ändamålsenlighet över huvud taget. De gör bl. a. gällande att systemet föranleder ökade kostnader och även i övrigt verkar hindrande för handeln. Komplikationer befaras uppstå framförallt i fråga om vallväxtfröer. En del av dessa remissinstanser förordar att växtförädlingssskyddsutredningens förslag när det gäller rättsskydd för växtförädlingsprodukter avvaktas och att frågan om en utvidgning av det interna svenska avgiftssystemet prövas i samband med prövning av denna utrednings förslag.

Vid remissbehandlingen har vidare vissa invändningar gjorts i fråga om växtförädlingsavgifternas storlek samt beträffande utredningens förslag i olika detaljfrågor.

För min del anser jag att en utvidgning av det nuvarande systemet till övriga jordbruksväxter är motiverad, då härigenom ges möjligheter till en

intensifierad förädlingsverksamhet även beträffande dessa växter. Vegetabilieproduktionens framtida utveckling torde vara starkt beroende av att nytt sortmaterial kommer fram. Genom att så många växtslag som möjligt omfattas av systemet undviks vidare ensidighet i förädlingsarbete och snedbelastning av utsädeskostnaden. En eventuell anslutning från svensk sida till konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter synes inte heller hindra att utvidgningen genomförs redan nu. Ett dylikt skydd synes endast — såsom både den redovisade utredningen och växtförädlingsutredningen framhållit — komma att beröra de nya sorter som tillkommer efter rättsskyddets ikraftträdande.

Jag förordar sålunda att systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering utvidgas till att omfatta utsäde av samtliga jordbruksväxter utom sockerbeta, lin och hampa. Sockerbetsfrö bör såsom utredningens föreslagit undantas från systemet eftersom förädling och marknadsföring endast sker av Svenska sockerfabriks aktiebolaget. Utredningen har föreslagit att vissa gräsfröslag vilka förutom för jordbruksändamål används till gräsmattor skall inordnas i växtförädlingsavgiftssystemet. Några remissinstanser har påpekat att detta skulle kunna medföra hinder för handeln med gräsmattefrö. Jag förordar för min del att endast sådant frö som är avsett för jordbruksändamål skall omfattas av systemet. Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t förordnar bör äga bestämma om gränsdragningen mellan gräsmattefrö och frö till jordbruksändamål.

Utvidgningen av systemet med växtförädlingsavgift och obligatorisk statsplombering bör genomföras i huvudsak enligt de riktlinjer som gäller för strå- och trindsäd. Såsom utredningen föreslagit bör systemet avse såväl inom landet producerad som importerad vara. I likhet med vad som gäller beträffande strå- och trindsäd bör vid export möjlighet finnas till befrielse från eller återbetalning av växtförädlingsavgift. Utredningen och vissa remissinstanser har framhållit att det är särskilt önskvärt att dylik befrielse eller återbetalning sker vid export av vallväxtfrö med hänsyn bl. a. till att vallväxtfrö inte har någon alternativ användning — för konsumtion eller som foder — såsom en del andra utsäden. I vad mån nu angivna förhållanden bör medföra befrielse från eller återbetalning av växtförädlingsavgift för vallväxtfrö bör enligt min mening prövas i det enskilda fallet. Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar bör äga pröva dessa ärenden.

Utvidgningen av statsplomberingen medför enligt utredningen behov av särskilda bestämmelser angående omförpackning (isärvägning) av statsplomberad förpackning utan förnyad plombering eftersom utsäde av flertalet andra grödor än strå- och trindsäd överläts till odlarna i små kvantiteter. Alla remissinstanser som yttrat sig i frågan är överens om att särskilda bestämmelser krävs för ändamålet. Flera remissinstanser, bl. a. kommerskollegium och Kooperativa förbundet, anser emellertid att bestämmel-

serna för isärvägningen bör utformas så att kontrollen av isärvägningen blir enklare än utredningen föreslagit och onödiga kostnader och hinder för hanteringen av utsädet undviks. Enligt min mening bör med hänsyn till de synpunkter som framförts vid remissbehandlingen de av utredningen föreslagna bestämmelserna för isärvägning överarbetas i syfte att åstadkomma ett enklare och billigare förfarande. Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar får meddela bestämmelser i ämnet.

Utredningen föreslår vidare ändrade regler för originalutsädesnämndens prövning av nya sorter. Utredningens förslag innebär att i fortsättningen endast sådana nya sorter får tas in i rikssortlistan för användning inom landet vilka i något praktiskt viktigt avseende betecknar ett framsteg i förhållande till allmänt brukade handelssorter av växtslaget i fråga och även i övriga avseenden har högt värde. Med hänsyn bl. a. till önskvärdheten av en viss konkurrens mellan även till synes likvärdiga utsädessorter kan jag inte biträda utredningens förslag.

För att få tid för erforderliga förberedelser samt för att handeln och fröodlingen skall kunna anpassa sig förordar jag liksom styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt att utvidgningen av systemet skall träda i kraft den 1 juli 1968.

När det gäller växtförädlingsavgifternas höjd förordar jag att avgiften för strå- och trindsäd höjs med 25 öre till 1 kr. 25 öre per deciton. Höjningen bör ske fr. o. m. den 1 juli 1967. Med utgång från denna avgiftsnivå föreslår jag vidare att för övriga växtslagsgrupper fastställs följande avgifter, nämligen för vallbaljväxter, vallgräs och beta 15 kr. per deciton, för kålrot, rova, fodermärgkål och grönfoderraps samt raps, rybs, vitsenap och oljedådra 25 kr. per deciton och för potatis 50 öre per deciton. I enlighet med utredningens förslag förordar jag att för potatis inflytande avgiftsmedel, som inte kan fördelas direkt på förädlare, överförs till jordbrukets forskningsråd men förbehålls växtförädlingen av potatis.

Till frågan om behov av ökade resurser vid statens centrala frökontrollanstalt, som kan föranledas bl. a. av ökad plomberingsverksamhet, har jag för avsikt att återkomma vid nästa års budgetbehandling.

Sortförsökens finansiering. Utredningen föreslår, att för sort som underkastas officiell värdeprövning vid lantbrukshögskolan i fortsättningen skall tas ut en anmälningsavgift som till en början bör vara 3 000 kr. för jordbruksväxter och 1 000 kr. för köksväxter. De angivna beloppen utgör ca hälften av de rörliga kostnaderna för en fullständig officiell värdeprövning i fältförsök. Sitt förslag grundar utredningen främst på iakttagelsen, att växtförädlarna sedan växtförädlingsavgiften infördes ansöker om officiell värdeprövning på ett tidigare stadium än förut. Detta innebär, att värdeprövningen omfattar vissa förädlingsmoment som bör bekostas av förädlarna.

Bland remissinstanserna råder delade meningar i denna fråga. Styrelsen för lantbrukshögskolan, som framhåller att högskolans sortförsök är i starkt behov av ökade resurser, föreslår att förslagsvis 15 % av växtförädlingsavgifterna skall utgå till sortförsökens finansiering. Om utredningens förslag följs, bör föreslagen anmälningsavgift kompletteras med en särskild avgift per försöksled och år. De, som avstyrker utredningens förslag, finner att sortförsöken i princip bör bekostas av allmänna medel.

Med hänsyn bl. a. till vad utredningen anfört rörande tidpunkten för ansökan om prövning av utsädessort finner jag mig böra biträda dennas förslag. Jag förordar således, att för officiell värdeprövning av utsädessort vid lantbrukshögskolan bör tas ut en avgift som beräknas täcka 50 % av de rörliga kostnaderna för en fullständig prövning i fältförsök av växtslaget i fråga. Avgiften bör tas ut fr. o. m. den 1 juli 1967 och avse såväl jordbruks- som köksväxter. De influtna avgiftsmedlen bör för budgetåret 1967/68 av anslagstekniska skäl redovisas på riksstatens inkomsttitel Övriga diverse inkomster under rubriken Diverse inkomster. Frågan om redovisningen av fr. o. m. budgetåret 1968/69 influtna medel bör prövas i samband med behandlingen av lantbrukshögskolans anslagsframställning för budgetåret 1968/69.

Jämsides med den officiella värdeprövningen utför statens centrala frökontrollanstalt en särskild prövning för att fastställa, huruvida en anmäld växtförädlingsprodukt är att betrakta som en självständig sort. Såsom utredningen föreslagit bör även denna prövning avgiftsbeläggas.

De förslag som jag angett i det föregående ger anledning till vissa ändringar i vad som nu gäller enligt förordningen om obligatorisk statsplombering av utsädesvara, förordningen om växtförädlingsavgift samt förordningen med vissa bestämmelser om utsädespotatis. Dessa förordningar bör ersättas av en ny förordning. Den bör i enlighet med vad jag tidigare förordat gälla utsäde av samtliga jordbruksväxter utom sockerbeta, lin och hampa, dvs. potatis, stråsäd, trindsäd, vallbaljväxter och vallgräs för jordbruksändamål, beta, kålrot, rova, fodermärgkål, grönfoderraps, raps, rybs, vitsenap och oljedådra. Förordningen bör i övrigt innehålla samma bestämmelser om obligatorisk statsplombering och om växtförädlingsavgift som nu gäller för stråsäd och trindsäd med de ändringar och tillägg som jag angett i det föregående. De nya bestämmelserna bör såsom förut framgått träda i kraft den 1 juli 1968. Den föreslagna höjningen den 1 juli 1967 av växtförädlingsavgiften för stråsäd och trindsäd föranleder emellertid ändring i den nu gällande förordningen om växtförädlingsavgift.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till

1) förordning om obligatorisk statsplombering av utsädesvara och om växtförädlingsavgift,

OBS
utredn.
Disp-
av hög-
skolan s. 26

2) *förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 12 maj 1961 (nr 145) om växtförädlingsavgift.*

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

- 1) anta nämnda förslag,
- 2) godkänna de i det föregående föreslagna grunderna beträffande dispositionen av växförädlingsavgifterna.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten